

всички случаи ще се подчертае, че те нямат нищо общо с циганите. И едва когато "гаджото", след дълговременни контакти, успее да спечели доверието на лъжичаря, може да получи признание за осъзнато родство и в някаква твърде далечна степен единство с другите цигани.

Същевременно трябва да се отчита, че самият етноним при циганите притежава стойността полисемантичност. Когато напр. се срещнат един "грастар" с един "калайджия", те могат да се запитат взаимно: "Ти ром ли си" (в България "ром" и "циганин" са понятия с еквивалентно съдържание, в зависимост от използвания език - цигански или български), като и двамата ще отговорят утвърдително. Този отговор обаче се основава на убеждението, че единствено техните две групи са истинските роми за разлика от останалите, като веднага след това задължително следват уточненията "аз съм от сръбските цигани", респ. "аз съм от унгарските".

Точно това уточнение за тях всъщност е по-същественото, защото именно то изразява тяхната етническа принадлежност. Ако обаче на тази въображаема среща присъствува и някой "ерлия" (т.е. турски или български циганин), то и двамата ще бъдат категорични: "Какъв циганин си ти, ти си цуцуманин" (обидно прозвище за уседнал циганин). В някаква степен двамата са склонни да признаят родството си с останалите цигански групи, както личи и от названията (вече без пренебрежителен оттенък), които те им дават - "хорохане рома" за турските цигани, "дасикане рома" за българските и "гаджикане рома" (т.е. нецигански цигани) за руманските, но в никакъв случай не биха желали да бъдат идентифицирани като едно цяло и да бъдат поставяни под общ знаменател. Естествено, при разговори с "гаджо" представителите на всички тези групи не са склонни да дават обяснения за всички тези нюанси.

Нерядко срещано явление е и непонятната за много хора ситуация, когато наглед цигани по антропологичен тип и начин на живот заявяват категорично "ние сме турци" и не са склонни да правят никакви отстъпки в това си твърдение. Казано в скоби, точно неотчитането на такива случаи поднесе на някои социологически анкети доста изненадващи резултати - например появата на "турци-католици" или предизборната прогноза, че ДПС няма привърженици сред циганите.

Синтезирайки наличните данни за различните проявления на етническо самосъзнание при циганите може да се направи